T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2017 / 509
KARAR NO : 2017 / 550
KARAR TR : 25.09.2017

ÖZET: Bulgaristan'dan zorunlu göçe tabi tutulan Türk soydaşlarının iskânı amacıyla inşa edilen göçmen konutlarından, davacıya iki ayrı konut tahsisi yapıldığından bahisle hak sahipliğinin birinin iptaline ilişkin işlemin iptali isteminin İDARİ YARGI YERİNDE GÖRÜLMESİ gerektiği hk.

-
-
-

K A R A R

Davacı : M. E.
Vekilleri : Av. T.H.Ö.
Davalı : Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
Vekili : Av. M. İ.T.

O L A Y :Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkiline Bulgaristan'dan zorunlu göçe tabi tutulan Türk soydaşlarının iskânı amacıyla inşa edilen göçmen konutlarından hem İstanbul, hem de Bursa ilinde olmak üzere mükerrer bir biçimde iki ayrı konut tahsisi yapıldığından bahisle hak sahipliğinin birinin iptaline ilişkin işlemin iptali istemi ile idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı vekili süresi içinde verdiği cevap dilekçesinde; İdarenin özel hukuk kurallarına göre yaptığı sözleşmelerden doğan uyuşmazlıkların çözüm ve görümünde Adli Yargının görevli olduğu görüşüyle davanın görev yönünden reddi gerektiğini savunmuştur.

ANKARA 4.İDARE MAHKEMESİ: 11.05.2017 gün ve E:2017/753 sayılı kararıyla; "idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davalarının; idari dava türlerinden biri olduğu idare hukukunun bilinen ilkelerindendir.

İdare, idare hukuku alanında kamu gücüne dayalı olarak re'sen ve tek yanlı irade açıklaması sonucu tesis etmiş olduğu işlemlere, hukuk alanında yeni durumlar oluşturmasıyla idari işlem kimliği kazandırmakta ve kural olarak bu işlemler özel yasal düzenlemeler dışında, idari yargı denetimine tabi bulunmaktadır.

Dava konusu olayda, uyuşmazlığın Bulgaristan'dan zorunlu göçe tabi tutulan Türk soydaşlarının iskânı amacıyla inşa edilen göçmen konutlarından, davacıya hem İstanbul, hem de Bursa ilinde olmak üzere mükerrer bir biçimde iki ayrı konut tahsisi yapıldığından bahisle hak sahipliğinin birinin iptaline ilişkin işlemin iptali isteminden kaynaklandığı, dolayısıyla dava konusu işlemin kamu gücü kullanılarak davalı idarenin tek taraflı tasarrufu kapsamında tesis edilen bir işlem niteliği taşıdığı sonucuna ulaşıldığından uyuşmazlığın görüm ve çözüme bağlanması idari yargı mercilerine ait olup; davalı idarenin görev itirazı yerinde görülmemiştir" görüşüyle davalı vekilinin görev itirazını reddetmiştir.

Davalı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

YARGITAY BAŞSAVCISI; "…26/09/2006 tarih ve 26301 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5543 sayılı İskan Kanununun 48. maddesi gereği yürürlükten kaldırılan 14/06/1934 tarih ve 2510 sayılı İskan Kanununun Ek 33. maddesinde, "Bulgaristan'dan göçe zorlanarak 01/01/1984 tarihinden sonra Türkiye'ye gelerek yerleşmek isteyen Türk soylu kişiler 14/06/1934 tarihli ve 2510 sayılı Kanun hükümlerine göre Türk kültürüne bağlı serbest veya iskanlı göçmen sayılır ve bunlar hakkında mezkur Kanunda hüküm bulunmaması halinde 17/03/1982 tarihli ve 2641 sayılı Kanun hükümleri (2 nci, üncü, 3 üncü, 4 üncü ve 5 inci maddeler hariç) kıyasen uygulanır" hükmüne; Ek 34. maddesinde, "Başbakan, Bulgaristan'dan zorunlu göçe tabi tutulup, Türkiye'ye gelerek yerleşmek isteyen Türk soylu kişilerle ilgili olarak 2510 sayılı İskan Kanunu çerçevesinde yapılacak işlemler ile alınacak kararların genel koordinasyonu ve bu kişiler için yapılmakta olan veya yapılacak konutların proje, yapım, kontrol ve hak sahibi seçimi, bu taşınmazların hak sahiplerine dağıtım, kişiler adına temlik ve tapuda tescil ile borçlandırma konularında bir Bakanı görevlendirebilir. Görevli Bakan, bu Kanun çerçevesinde kendisine tanınan yetkisini valilere devredebilip' hükmüne yer verilmiştir. 26/09/2006 tarihinde yürürlüğe giren 19/09/2006 tarih ve 5543 sayılı İskan Kanununun geçici 1. maddesinin 1. fıkrasında, Başbakanın, Bulgaristan'dan zorunlu göçe tabi tutulup, Türkiye'ye gelerek yerleşmek isteyen Türk soylu kişilerle ilgili olarak bu Kanun çerçevesinde yapılacak işlemler ile alınacak kararların genel koordinasyonu ve bu kişiler için yapılan veya yapılacak konutların proje, yapım, kontrol ve hak sahibi seçimi, tahsis ve dağıtımı, kişiler adına temlik ve tapuda tescili ile borçlandırma konularında TOKİ Başkanını görevlendirebileceği belirtilmiştir.

Öte yandan, göçmen konutlarının dağıtım esas ve prensiplerini belirlemek için hazırlanan Yönergenin 2. maddesinin D bendinde bir kişiye bir konut ve bir işyerinden fazla mülk tahsisi yapılamayacağı belirtilmiş, F bendinde, "Bu Yönergede belirtilen hususlara mugayir müracaatlarda tahsis kesinleşse bile iptal olunur. Kişi müktesep hak iddiasında bulunamaz, doğacak ayni ve nakdi zararların telafisini talep edemez" hükmüne yer verilmiştir.

Bilindiği gibi Anayasanın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı

ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" kenar başlıklı 2. maddesinde, idari dava türleri: a) idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak sayılmıştır.

Dava konusu olayda, davalı idare ile davacı arasındaki ilişkinin kamu otoritesine ve yetkisine dayalı, tek yanlı ve resen yapılan idari işlem ve eylemden kaynaklanmadığı, davaya konu 19/10/2016 tarih ve 38534 sayılı işlemde hak sahipliğinin birinin iptali için yasal işlem başlatılacağının belirtilmesi de dikkate alındığında, taraflar arasındaki ilişkinin bir özel hukuk ilişkisi olduğu kanaatine varılmıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 02/11/2011 tarih ve E.-K.2011/146-230 sayılı kararında da benzer hususların vurgulandığı görülmektedir.

Açıklanan nedenlerle, açılan davanın adli yargı yerinde görüm ve çözümü gerekmektedir" şeklindeki gerekçe ile 2247 sayılı Yasanın 10'uncu maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Ahmet Tevfik ERGİNBAY, Suna TÜRE, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN ve Turgay Tuncay VARLI'nın katılımlarıyla yapılan 25.09.2017 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; davalı Toplu Konut İdaresi Başkanlığı vekilinin anılan Yasanın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde Davalı vekilince başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Başsavcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ' nin davada adli yargının Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Bulgaristan'dan zorunlu göçe tabi tutulan davacıya göçmen konutlarından 2 adet konut tahsisi yapıldığından bahisle, hak sahipliğinin birinin iptali işleminin başlatılması üzerine açılmıştır.

26/09/2006 tarih ve 26301 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5543 sayılı İskan Kanununun 48. maddesi gereği yürürlükten kaldırılan 14/06/1934 tarih ve 2510 sayılı İskan Kanununun Ek 33. maddesinde, "Bulgaristan'dan göçe zorlanarak 01/01/1984 tarihinden sonra Türkiye'ye gelerek yerleşmek isteyen Türk soylu kişiler 14/06/1934 tarihli ve 2510 sayılı Kanun hükümlerine göre Türk kültürüne bağlı serbest veya iskanlı göçmen sayılır ve bunlar hakkında mezkur Kanunda hüküm bulunmaması halinde 17/03/1982 tarihli ve 2641 sayılı Kanun hükümleri (2 nci, üncü, 3 üncü, 4 üncü ve 5 inci maddeler hariç) kıyasen uygulanır" hükmüne; Ek 34. maddesinde, "Başbakan, Bulgaristan'dan zorunlu göçe tabi tutulup, Türkiye'ye gelerek yerleşmek isteyen Türk soylu kişilerle ilgili olarak 2510 sayılı İskan Kanunu çerçevesinde yapılacak işlemler ile alınacak kararların genel koordinasyonu ve bu kişiler için yapılmakta olan veya yapılacak konutların proje, yapım, kontrol ve hak sahibi seçimi, bu taşınmazların hak sahiplerine dağıtım, kişiler adına temlik ve tapuda tescil ile borçlandırma konularında bir Bakanı görevlendirebilir. Görevli Bakan, bu Kanun çerçevesinde kendisine tanınan yetkisini valilere devredebilip' hükmüne yer verilmiştir. 26/09/2006 tarihinde yürürlüğe giren 19/09/2006 tarih ve 5543 sayılı İskan Kanununun geçici 1. maddesinin 1. fıkrasında, Başbakanın, Bulgaristan'dan zorunlu göçe tabi tutulup, Türkiye'ye gelerek yerleşmek isteyen Türk soylu kişilerle ilgili olarak bu Kanun çerçevesinde yapılacak işlemler ile alınacak kararların genel koordinasyonu ve bu kişiler için yapılan veya yapılacak konutların proje, yapım, kontrol ve hak sahibi seçimi, tahsis ve dağıtımı, kişiler adına temlik ve tapuda tescili ile borçlandırma konularında TOKİ Başkanını görevlendirebileceği belirtilmiş,

Göçmen konutlarının dağıtım esas ve prensiplerini belirlemek için hazırlanan Yönergenin 2. maddesinin D bendinde bir kişiye bir konut ve bir işyerinden fazla mülk tahsisi yapılamayacağı belirtilmiş, F bendinde, "Bu Yönergede belirtilen hususlara mugayir müracaatlarda tahsis kesinleşse bile iptal olunur. Kişi müktesep hak iddiasında bulunamaz, doğacak ayni ve nakdi zararların telafisini talep edemez" hükmüne yer verilmiştir.

Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava türleri arasında sayılmış olup, davacıya tahsisi yapılan iki adet göçmen konutundan birinin tahsisinin idarece iptal edilmesi işleminin de kamu gücü kullanılarak davalı idarenin tek taraflı tasarrufu kapsamında tesis edilen bir işlem niteliğini taşıdığı ve kamu otoritesine ve yetkisine dayalı, tek yanlı ve resen yapılan idari işlem ve eylemlerden olduğu açıktır.

Açıklanan nedenlerle, davanın görüm ve çözümünde idari yargı yeri görevli bulunduğundan, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun reddine karar vermek gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN REDDİNE25.09.2017 gününde, Başkan Nuri NECİPOĞLU ve Üyelerden Ahmet Tevfik ERGİNBAY ile Ali ÇOLAK'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri	Ali	Ahmet Tevfik	Suna
NECİPOĞLU	ÇOLAK	ERGİNBAY	TÜRE

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Süleyman Hilmi	Turgay Tuncay
ÖĞÜŞ	AYDIN	VARLI

KARŞI OY

Uyuşmazlık konusu olayda idare tarafından tahsis işleminin tek taraflı iptali söz konusu olmayıp, davacıya mevzuata aykırı olduğu bildirilerek iki adet hak sahipliğinden birinin iptali için yasal işlem başlatılacağı bildirilmiştir. Henüz idarece gerçekleştirilmiş bir iptal işlemi yoktur. Bu sebeple kamu otoritesine ve yetkisine dayalı, tek yanlı ve resen yapılan bir idari işlemden bahsetme olanağı yoktur. Davacı mevcut bir idari işleme karşılık değil, başlatılması muhtemel iptal işlemine karşılık yargıya başvurmuştur. Mahkememizin 2011/146 E. 2011/230 K. sayılı ilamında da değinildiği üzere, idare tarafından davacıya konut tahsisi yapılmakla taraflar arasında özel hukuk ilişkisi doğmakta olup, bundan sonraki uyuşmazlıkların özel hukuk hükümlerine göre çözümü gerekmektedir. Bu nedenlerle uyuşmazlığın görüm ve çözümünde Adli Yargı yerinin görevli olduğu kanaatiyle sayın çoğunluğun görüşüne katılamıyoruz. 25.09.2017

Başkan	Üye	Üye
Muhalif	Muhalif	Muhalif
Nuri NECİPOĞLU	Ali ÇOLAK	Ahmet Tevfik ERGİNBAY